

Maršrutas

Slėpiningieji Markučiai

 Maršruto ilgis –
3 km

 Maršruto trukmė –
apie 40 min. pėsčiomis

Markučiai – vienas unikaliausių ir turtingiausių Vilniaus mikrorajonų ne tik dėl kraštovaizdžio įvairovės, bet ir istorijų gausos, kurias vis dar mena senosios Markučių gatvelės bei namai. Kalnelių ir kalvų nusagstytoje teritorijoje maišėsi lenkų, lietuvių, karaimų, japonų ir net škotų likimai, ypatingomis spalvomis ir legendomis praturtinę Markučius. NT plėtros bendrovė „Realco“ kartu su knygos „Slėpiningieji Markučiai“ autoriumi Sauliumi Paukščiu kviečia leisti Markučių gatvelėmis ir atrasti unikalių rajono gyventojų pėdsakus.

 Jei atvykstate automobiliu, jį palikti rekomenduojame automobilių stovėjimo aikštelėje Vilnelės g. pradžioje. Jei vyksite autobusu (10, 13), išlipkite Vilnelės stotelėje.

 realco

PRIEŠ
VILNELĖS

Markučių kraštovaizdžio draustinis

Ribiškių kraštovaizdžio draustinis

Škotas ir korgiai

Belvederio g. 12

1

Geležinkelio inžinierius škotas Morvenas Gow-Slovackis apie 1870 m. pasiekė Vilnių. Jaunajam škotui Lietuvos sostinė nelabai patiko, tačiau likimas papokštavo. Su draugais jis surengė pikniką Markučiuose ir čia sutiko gyvenimo meilę – vietinę lenkaitę Malgožatą Slovacą. Susituokę įsimylėjęliai apsigyveno Belvederio g., kur gamino škotišką viskį. Be to, iš gimtinės vyras atsigabeno būrį korgių. Vietiniai iki šiol juokauja, kad rajono šunys yra kilę iš Škotijos.

Vilniečių pamėgti riestainiai

Belvederio g. 14

2

Šiame name 1919–1941 m. veikė tuo metu populiarus Juzefo Zakladschio bandelių kepykla. Ponia Agata Zakladska-Ptachowa buvo puiki konditerė ir garsėjo savo riestainiais. Šiuos ypač mėgo vilniečiai. Riestainių receptą 1927 m. net išspausdino laikraštis „Głos Wileński“, kas tuo metu buvo didelė garbė ir įvertinimas. S. Paukščio knygoje „Slėpingieji Markučiai“ galite rasti žymųjį receptą.

Greitas maistas

Dobilų g. 5

3

Šis žalias namas taip pat susijęs su skania istorija. Čia gyveno sutuoktiniai Zbignievas ir Beata Palubeckiai, kurie įkūrė užkandžių manufaktūrą „Wileńskie przekaški“ ir gamino koldūnus bei varškėčius. Šaldyti poros koldūnai, pavadinti „Wilenskie pierogi“, buvo naujovė to meto Vilniuje, todėl jų prekystalis Kalvarijų turguje sulaukdavo ir darbininkų, ir inteligentijos dėmesio. Ypač populiarūs buvo koldūnai su vištiena.

Markučių gelbėtojas

Belvederio g. 24

4

Anuomet gaisrai Markučiuose būdavo pražūtingi – siauromis ir stačiomis gatvelėmis neužkildavo joks gaisrinės komandos ekipažas. Tad šiame name 1890–1912 m. gyvenęs inžinierius Leiba Šavelis sukonstravo kompaktišką rankinį priešgaisrinį siurbį. Jis imdavo vandenį iš šulinio, be to, buvo sumontuotas ant vežėčių, todėl buvo paprasta jį naudoti. L. Šavelio išradimas išgelbėjo ne vieną Markučių namą. Galiausiai patobulintos konstrukcijos patentą įsigijo vokiečių koncernas „Henkel“.

Meilės ažuolas

Markučių g. pabaigoje, ant kalvos

5

Aukščiausioje Markučių gatvės vietoje, ant geležinkelio šlaito krašto, stovi kelių šimtų metų senumo ažuolas. Anot pasakojimų, 1862 m. gegužės 17 d. jaunas lenkų karininkas Zigmantas Sierakauskas prie šio ažuolo pasipiršo būsimai žmonai Apolonijai Dalevskai. Moteris priėmė aukso žiedą, o jaunikaitis ažuolo kamiene peiliu išraižė širdelę, kurios kontūrus galima įžiūrėti ir šiandien.

Gražuolis kalvis

Markučių g. 14

6

Šiame archaiškame name anksčiau veikė kalvė, sulaukdavusi ypatingo dailiosios lyties atstovių dėmesio. Merginas net iš miesto it medus viliojo stiprus, aukštas ir išvaizdus kalvis, mėgdavęs dirbti nusimetęs marškinius. Pasakojama, kad rytais prie dirbtuvių būdavo randami pluoštai gerbėjų nuotraukų ir laiškelių.

Aviliai Europai

Markučių g. 28

7

Keistokos architektūros pastatas suvaidino svarbų vaidmenį modernios bitininkystės istorijoje. Čia 1895–1920 m. gyveno Ichakas Lewis-Lewickis – Vilniaus universiteto gamtos fakulteto profesorius, išradėjas ir bitininkas. Profesorius sukūrė novatoriškas avilių konstrukcijas – rėminius avilius, kurie paplito visoje Europoje. Be to, jis čia pat pardavinėjo ne tik avilius, bet ir medų, kurį sunešdavo profesorius iš Baškirijos parsivežtos bičių šeimos.

Aitvarų čempionatas

Balandžių g. 16

8

Namas Balandžių g. šlaito viršuje jau kurį laiką yra apleistas, tačiau 1934–1937 m. jame gyveno žymus Lietuvos aviatorius, karo lakūnas, aviacijos majoras Jonas Pyragius. Čia 1936 m. jis surengė pirmąjį Europoje aitvarų čempionatą, kuris pateko į Gineso rekordų knygą. Renginyje dalyvavo apie 20 dalyvių su įvairių konstrukcijų aitvarais, o priziniame fonde buvo 12 dėžių Lipskio alaus.

Pirmasis dujų įvadas

Subačiaus g. 91

9

Iš Poznanės atvykusi Rapackių šeima 1929 m. šiame name atidarė modernią skalbyklą, kurioje veikė trys dujomis kaitinami skalbimo katilai, lyginimo cechas ir muilo fabrikėlis. Šeiminkė miilą virė pagal savo receptą, o dėl aromato pridėdavo kadagio uogų. Nors buvo nepigus, dėl geros kokybės Rapackių muilas buvo labai mėgstamas vilniečių. Šis namas į mikrorajono istorijos puslapius įrašytas ir kaip pirmas Markučiuose, į kurį atvestos dujos.

Bulvių maišas knygu

Žibuoklių g. 6

10

Šiame name gyveno dr. Jono Basanavičiaus bičiulis, lietuviybės puoselėtojas ir knygnešys Juozapas Zarecenskis-Montvila. Vyras Vilniuje buvo žinomas kaip šakniavaisių prekybos artelės savininkas, tad turėdamas bulvių maišų jis juose gabeno ir lietuviškas knygas. Su lietuviybės puoselėjimu susijusi ir gatvės viduryje gyvenusi Ichoko ir Saros Levi šeima. Sutuoktiniai turėjo klestintį rašalo gamybos cechą, tad jie rėmė naujai besikuriančias lietuviškas mokyklas.

Susipažinus su kultūriniu ir istoriniu Markučių palikimu, kviečiame leisti į žygį Pavilnių regioniniame parke esančiais takais ar aplankyti Markučių tvenkinį bei parką.

„Slėpingieji Markučiai“ maršrutas parengtas pagal S. Paukščio knygoje „Slėpingieji Markučiai“ pateiktą informaciją.

Maršruto Google maps nuoroda:

 <https://bit.ly/3Gtq3IB>

